

A woman with her eyes closed, wearing a large, light-colored straw hat with a white band and a pearl necklace. She is wearing a light blue or green garment. The background is a warm, golden-brown color with decorative flourishes in the corners.

Tabea
Koenigová

Nakladatelka z Paříže

Historický román z meziválečné Paříže

Tajuplná cizinka si zapálila cigaretu, aniž by odvrátila zrak od Lizzie. „Já jsem Amélie Durantová. A vy?“

„Lizzie Wellingtonová.“

„Američanka?“

Přikývla. „Z poloviny Angličanka.“

„To jsem si myslela.“ Amélie přešla bez problémů do angličtiny.

„Jak to myslíte?“

„Nosíte v sobě dvě duše. Jednu tradiční a jednu moderní. Ta druhá vás přivedla do Paříže.“ Znovu ukázala na Lizziiin turban. „Skutečně elegantní.“

„A co vám prozradila má tradiční duše?“

Améliina ústa se protáhla do úsměvu, který Lizzie nedokázala zařadit.

„Vaše plachost. Vaše pozornost. Všimla jsem si, jak všechno pečlivě sledujete.“

„Vy jste mě pozorovala při pozorování?“ ptala se Lizzie.

„Jestli ze mě pozorování dělá tradicionalistku, co jste potom vy?“

„Já nejsem ani ryba, ani rak.“ Amélie zhluboka vdechla, našpulila rty jako k polibku a po straně vyfoukla kouř. „Já se prostě ráda dívám na hezké věci.“

Lizzie pocítila zvláštní šimrání v hrudi. Na jedné straně zrudla studem a chtěla co nejrychleji změnit téma, na straně druhé musela s překvapením konstatovat, že ji to zaujalo. Dokonce velmi.

„Tabea Koenigová napsala skvělý historický román představující jednu celou literární epochu. Srdce tohoto příběhu nicméně tvoří ženská emancipace. Vynikající kniha!“

– Zeitstilbloggerin

Nakladatelka z Paříže

Tabea
Koenigová

Nakladatelka z Paříže

Historický román

Přeložila Miloslava Hnízdilová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Die Verlegerin von Paris © 2022 by Tabea Koenig

Published by Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin, Germany

Translation © Miloslava Hnízdilová, 2023

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2024

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-789-4 (ePub)

ISBN 978-80-7625-788-7 (pdf)

ISBN 978-80-7625-314-8 (print)

*Pro Leonarda Koeniga
Za tvoji víru v tuto knihu
Za tvoji lásku
Za všechno*

1. DÍL

Únor 1921 – březen 1921

1. KAPITOLA

New York, únor 1921

Lizzie Wellingtonová se ptala sama sebe, zda pocít, že dělá něco nepatřičného, konečně zmizí, jakmile její loď vypluje, nebo jestli na ni teprve pak plnou vahou dolehne, protože už nebude cesty zpět.

Ještě měla možnost se vrátit. Upustit od svých úmyslů a nechat všechno při starém. Nikdo by se nedozvěděl, co chtěla udělat. Všechno by se vrátilo do zajetých kolejí. Bylo její utrpení skutečně tak zlé? Nebo bylo egoistické myslet jen sama na sebe?

Tohle přemítání ji dohánělo k šílenství. Jen stěží dokázala klidně stát. Bodavá bolest hlavy se šířila z čela až do zátylku a tlačila jí na oči. Pokaždé, když spatřila někoho, kdo se podobal jejímu manželovi, lekla se.

Aby se její nejisté ruce mohly alespoň něčeho chytit, zapálila si chesterfieldku. Nadechnout se, vydechnout. V krku cítit příjemné škrábání, vrátit se do přítomnosti, přestat přemýšlet. Pomalu se jí vracel klid. Pohled nyní zaměřila na své okolí.

Bylo zimní ráno, v němž každý nádech pálil v plicích. Nad přístavem se vznášel modrošedý opar, podobný ledovému oblaku, který se do člověka zakusuje ostrými zuby. Tenhle svíravý chlad přišel Lizzie vhod. Zima osvěžila jejího ducha. A bdělý rozum

teď potřebovala víc než cokoliv jiného. Rychle dokouřila cigaretu. Hodila nedopalek do moře a očima sledovala jeho klidný let. Když se svým rozbouřeným žaludkem opřela o zábradlí za oceánské lodi *Olympic*, zmocnila se jí lehká nevolnost. Těsně kolem ní se tlačili cestující, většina z nich vzrušeně hovořila, žasli nad nádhernou lodí nebo hledali svou kajutu.

A Lizzie? Z paluby naposledy přehlédla panorama New Yorku. Dnes ráno necítila zdejší kouzlo neomezených možností, jak se s oblibou říkalo. Mrakodrapy se jako náhrobní kameny tyčily v mlze, která spolkla jejich vrcholy. Vycházela z nich jakási hrozba, symbol toho, jak se Lizzie již tři roky cítila: přehlížená a nedoceňená. Nikdy si tu nepřipadala vítaná nebo doma.

Zatímco si prohlížela přístav a naslouchala kakofonii křičících obchodníků a dělníků v docích, přivanul k ní oblak směsi pachů ryb, mořské vody, železa a výfukových zplodin. V tuto denní dobu panoval v přístavu největší ruch. Tahaly se bedny, vykládal náklad, svinovala lana. Bylo třeba vyložit zboží a potraviny pro milionovou metropoli. Den za dnem, týden po týdnu, rok za rokem vykonávali dělníci v docích svou práci. Nepřetržitost, která v sobě měla něco utěšujícího. Nezajímala je mladá žena na lodní palubě, která se pevně zachumlala do jemně vyšíváného drahého pláště a odvážela z Ameriky své srdce rozřezané střepy zničených snů. Pokračovali ve svých životech, jako by Lizzie nikdy neexistovala.

Myslela na dopis, který nechala svému manželu Martinovi na římse krbu v jeho pracovně. Doufala, že si ho přečte, teprve až je budou dělit stovky námořních mil. Avšak s každou další uplynulou minutou tato naděje slábla. Loď měla vyplout již před hodinou. Zpoždění vzniklo zdlouhavou zdravotní kontrolou cestujících. Španělská chřipka ustala teprve před několika měsíci a návratu pandemie se všichni snažili všemožně zabránit, opatření byla proto přísná, především když lidé cestovali na jiný kontinent.

Co by se stalo, kdyby se dopis dostal Martinovi do rukou dřív a on už by byl na cestě sem? Netruchlil by jako manžel, který má zlomené srdce, protože to by musel nějaké mít. Lizzie spojovala

s manželem řada věcí, které byly v jejich společenských kruzích ceněné; majetek a vážnost, láska však ne. Pokud by jí byl vůbec schopen, pociťoval by ji spíše ke svému rychlému autu a krátkým sukním dam z jistých provozoven.

Ale zuřil by a udělal by všechno, co je v jeho moci, aby Lizzie zabránil v jejím záměru. Byla jeho žena, jeho vlastnictví. Obava, že by mohl zabránit odplutí lodi, vyvléct ji ven a odvézt zpátky do jejich městského domu na Park Avenue, nebyla planá. Lizzie věděla, čeho je schopen, jak daleko dokáže zajít. Martin Goldenbloom, který jako představitel již čtvrté generace řídil jedno z největších impérií v železniční dopravě Spojených států, se neopouští.

Všechno se v ní stáhlo, když si uvědomila nejen důsledky svého rozhodnutí, nýbrž i nadcházející setkání se svou matkou. Lady Alice Wellingtonová ve své aristokratické rodině netrpěla žádná provinění. A rozvod se rovnal společenské smrti. Byla to ona, kdo zaranžoval tento sňatek, a byla tudíž za jeho ztroskotání zodpovědná. Zklamání, domluvy, výčitky... Lizzie bude vystavena otázkám a bude muset strpět urážky a rady nepřiměřené svému dospělému věku.

Náhle se na nábreží přiřítíl studebaker. Tak rychle, až pneumatiky zakvilely. Krátce nato zastavil na molu. Lizzie vynechalo srdce. Krvavě rudý lak byl nepřehlédnutelný. Vůz jejího manžela.

Okamžitě o krok ustoupila a srazila se s jedním cestujícím. Rychle sklopila hlavu, aby jí šedomodrý klobouk zakryl obličej a mohla stranou pozorovat Martina, který se soustředěním jestřába propátrával loď.

Jen jeho ješitnosti a s ní souvisejícímu přesvědčení o jejím postavení vděčila za to, že ji přehlédl. Protože jeho hledání se omezilo na přední palubu první třídy, ne na tu na zádi, blízko záchranných člunů, kde stála. Žádnému Goldenbloomovi by nikdy nepřišlo na mysl cestovat druhou třídou. Ale Lizzie už nebyla Goldenbloomová, ne, pokud bude po jejím.

Konečně zazněla lodní siréna. Leknutím sebou šklubla a chytla se za hrud'. Přístavní dělníci odstranili nástupní lávky, uvolnili

lana a dali znamení k odplutí. Když začaly pracovat turbíny, celou lodí proběhlo zachvění.

Zatímco doprovodné lodě vyváděly majestátní *Olympic* z přístavu, Lizzie zatajila dech. Kolem ní panoval jásot a euforie, pasažéři mávali sněhobílými kapesníčky svým bližním – a vtom ji Martin objevil. Jako cílená střela se jí do srdce zabodl jeho pohled.

Olympic kolem něj proplouval nesnesitelně pomalu. Lizzie viděla jeho držení těla, jak se usilovně snaží ovládnout. Zuřící, vztekem planoucí oči ji propalovaly tak, až to nahánělo strach. Byla šťastná, že nestojí vedle něj.

Stálo ji veškerou odvahu vzdorovat jeho pohledu se vztyčenou hlavou. Držela ji vzpřímenou, dokud ho viděla. Ale teprve když za sebou nechali sochu Svobody a otevřelo se před nimi volné moře, spadlo z ní napětí a přestalo jí bušit v hlavě.

Milionová metropole byla stále menší a menší. Jako pitoreskní body impresionistického obrazu kolem rejdivy vlečné čluny, rybářské lodi a soukromé jachty, až nakonec také zmizely. Když se zdvihl čerstvý vítr a Lizzie spatřila nekonečné dálky oceánu, všimla si, že má obličej mokrý od slz. Rychle si osušila ledové tváře.

Teď, obklopená pouze vodou, se cítila malá a nedůležitá. Už nebyla vdanou paní, respektovanou dámou. Nyní byla jen Lizzie. Poprvé sama, poprvé volná. Veškeré přemítání, všechny pochyby a protichůdné pocity tím skončily. Od teď se dívala jen dopředu.

Opustila svého manžela, nechala za sebou New York – a nikdy se nevrátí.

2. KAPITOLA

Londýn, únor 1921

O týden později vešla Lizzie do salonu své matky v domě na Belgravia Square. Již při vstupu cítila tíhu na hrudi. Kdykoliv vešla do místnosti, kde panoval ještě původní řád, vzpomínka na staré roztržky jí vysála všechnu sílu z kostí.

Přestože chtěla být pevná a sebejistá, nedokázala proti tomu tísnivému pocitu nic dělat. Neměla pocit návratu domů, spíše se cítila jako při nepříjemné návštěvě u zubaře, kterou musí člověk absolvovat, ale raději by ji už měl co nejrychleji za sebou.

Pečlivě si vybrala šaty, byla si však jistá, že matka bude mít i přesto připomínky. Nová móda byla vhodná spíše pro androgynní tvary těla, Lizziiným křivkám, zejména širokým bokům však nelichotila. Rozhodla se proto pro jednoduché áčkové šaty v barvě půlnoční modři s bílým límečkem a doplnila je vhodnými střevíčky od Mary Jane. Vlasy dlouhé po ramena si nechala pod kloboukem rozpuštěné. Pro moderní bob jí chyběla odvaha.

Když ji matka uviděla, jen krátce opětovala její pohled. Současně panovačně poručila personálu, aby servírovali čaj a pak je za žádných okolností nerušili. Zatímco ustrašené služebné plnily její rozkaz a pak opustily místnost, dívala se lady Wellingtonová na svou dceru bez jakéhokoliv náznaku citu.

Obklopovala ji ledová aura. Chladná noblesa, kterou povýšeně uplatňovala vůči všemu a všem. Módní tvůrce, který měl tu čest ji oblékat, na ní vydělal jmění. Nejjemnější ručně tkané látky, složitě vyšívané hedvábí, vrstvy tylu a krajek – lady Wellingtonová se v jakoukoliv denní dobu vyžívala v eleganci a extravaganci. Lizzie ji dosud nikdy neviděla neučesanou. Vlasy si nechala zesvětlit a upravit do moderních vln. Pleť jí pořád voněla pleťovou vodou a pečujícím krémem na obličej. Slunci se puntičkářsky vyhýbala.

Kterýkoliv člověk vedle ní vypadal bezbarvě a fádně, zejména když se cítil tak neohrabaně a nenápadně jako Lizzie. Navzdory chladu a nepřístupnosti si byla lady Wellingtonová vědoma své ženskosti a vyzařovala erotickou přitažlivost, která ji po mnoho nocí utěšovala v jejím vdovském údělu.

Matčiny rty sebou škubly, neřekla však ani slovo. To by bylo stejně zbytečné, protože její pichlavý pohled mluvil za všechno.

Když Lizzie oznámila ze Southamptonu svůj příjezd, stačilo matce spočítat si dvě a dvě. Kromě toho, jak Lizzie znala Martina, určitě poslal telegram a prosil matku, aby svou neposlušnou dceru přivedla k rozumu. Lady Wellingtonová tedy měla dost času připravit si salvu výčitek, kterou se chystala na Lizzie spustit. Jakmile se zavřely dveře, vytrysklo to z ní.

„Zbláznila ses? Co sis myslela?“ Nevolí nakrčila nos a pohlížela na dceru jako na nějakého zběhlého psa, s nímž si neví rady. Z korzetu se nebezpečně klenula její ňadra. „Vůbec tu nemáš být.“

Lizziina rovnováha byla sice ještě pořád ovlivněna několika-denní playbou, nicméně její současná nevolnost měla jiný důvod. „No, ale jsem tady. A k Martinovi se nevrátím. Odešla jsem od něj.“

„To je neuvěřitelné! Jaks jen mohla?!“

„Tak to pochop, matko! Už to prostě dál nešlo. Vdát se za něj byla největší chyba mého života.“

Lady Wellingtonová o tom nechtěla ani slyšet. Kárávě zdvihla ukazováček. „Ó ne, tvoje největší chyba byla opustit ho. Vždyť ti dal všechno! Jistotu, blahobyt...“

„To pro mě nemá žádnou cenu. Newyorská společnost není nic pro mě. Ta povýšenost, očekávání a závazky... Cítila jsem se jako v žaláři. Martin a já... nedokázali jsme spolu mluvit. Žili jsme v naprosto odlišných světech.“

„V takových případech se lidé naučí jeden druhému vyhýbat a žít vedle sebe. Manželství se kvůli tomu neukončuje. Věděla jsi přesně, do čeho jdeš. Mohly jsme být šťastné, že někdo takový jako on o tebe vůbec projevil zájem. Bylo ti už téměř dvacet pět, o vhodné muže byla nouze a tvá pověst byla víc než pochybná. Ten novinář...“

„Seana z toho vynech!“ Teprve když jí přeskočil hlas a začalo ji pálit v krku, Lizzie si uvědomila, že křičí. To byla chyba. Okamžitě litovala ztráty sebekontroly.

Koutky matčiných úst projelo triumfální zachvění. Teď měla navrch.

„Ten novinář,“ opakovala, protože se striktně vyhýbala tomu, aby vyslovila jeho jméno, „tě opustil. Ztratila jsi ho. Stejně jako svou pověst, protože ses s ním spustila.“

Lizzie zavrtěla hlavou a kousla se do rtu. Sean byl nepodařená kapitola jejího života, násilně uzavřená dlouho před Martinem.

Lady Wellingtonová si všimla rozmrzelosti své dcery a o něco smířlivěji dodala: „Já vím, že domluvené manželství v cizí zemi není snadné. Koneckonců já sama jsem prožila totéž. Ale udělala jsem to pro svou rodinu. Pro společnou věc. Byla to povinnost, která mě plnila pýchou.“

„Ale já nejsem jako ty,“ šeptla Lizzie, na což její matka zareagovala hlubokým povzdechem.

„Ano, to máš bohužel pravdu.“

Jako dědička milionového majetku amerického rejdářství v San Francisku měla lady Alice Wellingtonová již jako dítě všechno, co se dalo koupit za peníze. Chyběl jí jen šlechtický titul.

Zároveň v té době v Anglii hrozil zánik peerům. Mnoho rodů přišlo kvůli špatnému hospodaření a nepřiměřenému způsobu života na mizinu. Ctihodní lordi a ladies se často mohli pyšnit jen

starým impozantním rodovým jménem, jmění jim však protéklo mezi prsty.

Proto mnoho bohatých amerických rodin poslalo své dcery do Anglie, aby svatbou získaly šlechtický titul. Tak byla i Lizziina matka, rozená Alice Burtová, v sotva dvaceti letech vyslána do cizí, deštivé země, aby zachránila před krachem téměř dvakrát tak starého lorda Wellingtona.

Matka znovu potřásla hlavou. „Mohla jsi alespoň vydržet o trochu déle a dát mu děti, aby sis zajistila dědictví...“

„To nejde. Už ne.“ Lizziin hlas zněl stísněně. Neměla v úmyslu o tom mluvit, ale teď neviděla jinou možnost.

Matka na ni zamračeně hleděla. „Co to má zase znamenat?“

„Podstoupila jsem lékařský zákrok. Kyretáž. Moje...“ odkašlala si, „moje děloha byla odstraněna. Žádné děti už nebudou.“

Sotva ta slova vyřkla, zmocnily se jí bolestné vzpomínky. Stalo se to minulý rok. Nejprve si myslela, že je těhotná. Břicho měla nafouklé a trápily ji strašné křeče. Pak se náhle spustilo silné krvácení, které nechtělo přestat. Světlo do celé záležitosti nakonec vnesl gynekolog. Žádné těhotenství, žádný potrat, ale myom velikosti tenisového míčku.

Spatřila zděšený pohled své matky. Byla jedináček. Neplodnost znamenala konec rodu. Všechno, za co Wellingtonovi bojovali, co vybudovali, po Lizziině smrti zanikne. V nejlepším případě může ze shromážděného jmění založit nadaci. Lizzie na chvíli pocítila groteskní zadostiučinění. „Rodová linie se mnou skončí.“

„Dost!“ vpadla jí do řeči lady Wellingtonová. „Uvidíme, co se dá dělat. Není třeba házet předem flintu do žita.“

Jistě, pomyslela si Lizzie zatrpkle. V těchto společenských kruzích existovalo řešení na každý problém. Všechno mělo svou cenu.

„Jsou lékaři... nebo ubohá stvoření, která ráda dají své dítě do lepších poměrů...“

„O tom nechci nic vědět.“ Lizzie se odvrátila a cítila, že už nedokáže zadržet slzy.

Hlas lady Wellingtonové byl naproti tomu plný hněvu.

„Nic vědět,“ opičila se po Lizzie. „Když tvůj otec před jedenácti lety zemřel, přešel jeho titul a pozemky na nejbližšího mužského příbuzného.“ Zkřivila rty. „A jako kdyby to nestačilo, ve válce jsme přišli o spoustu peněz.“

Lizzie věděla, co bude následovat: výčet všeho, co matka podnikla, aby dědictví získala. V Americe mohou ženy bez problémů dědit, avšak v Anglii panovala složitá dědická poslušnost, která tomu bránila. Notáři vstupovali do jejího salonu se zdviženou hlavou a vraceli se shrbení, nic nezmohli. Řešením tedy byl jen výhodný sňatek. Matka nevsadila na nikoho menšího než prince z Walesu, který u nich býval před válkou pravidelným hostem. Lizzie ho však jednou rozhněvala neuváženou poznámkou. Další snahy skončily, když poznala Seana a o výhodném sňatku už nechtěla ani slyšet.

„Kdysi jsi bývala klenot. Nejžádanější debutantka sezony. Se svými andělsky zlatými vlasy jsi mohla mít samotného prince. A teď? Podívej se na sebe. Z potenciální princezny k potenciálně rozvedené. Ach, z toho pomyšlení mě rozbolela hlava.“

Lady Wellingtonová si přitiskla hřbet rukou k čelu a podívala se z okna, jako kdyby pózovala pro nějakou prerafaelitskou malbu. Pak začala Lizzie znovu zapřísahat.

„Kdyby ses teď nejbližší lodí vrátila zpátky, bude Martin připraven ti odpustit a zapomenout na tohle dobrodružné intermezzo. A to i přesto,“ napřímila záda, „že ses dopustila cizoložství. Víc než jednou.“

Lizzie se otrásla a nasála vzduch do plic. O její nemoci a těžké operaci matka tedy nic nevěděla. Ale zvěsti o tom, že hledala útěchu v jiné náruči, naproti tomu dospěly až do Anglie. Nikoliv poprvé se jí do mysli vlízlá myšlenka, že Martin by pravděpodobně byl pro matku lepším dítětem než ona.

„Je skvělé, že si myslíš, že všechno víš. Ale víš také, co on dělal mně? Že byl násilnický? Že mluvil o tom, že mě nechá zavřít do blázince?“

Na okamžik se Lizzie zazdálo, že v matčiných očích skutečně spatřila pohnutí. Jiskřičku bolesti, neboť každou matku bolí, když

se jejímu dítěti děje bezpráví. Ale jiskřička pohasla stejně rychle, jak vzplanula.

„No ano,“ odpověděla, „jako tvůj manžel na to měl svaté právo.“

Lizzie nebyla schopna slova, tváře jí hořely. „Nikdo nemá právo trýznit jiného člověka,“ zašeptala. „A už vůbec ne ho zlomit.“

„To udělal? O tom pochybuji,“ posmívala se jí matka. „Jinak bys sotva byla schopna od něj utéct.“

„Takže teď budu potrestaná i za svou sílu?“

Matka neodpověděla. „Já ti nicméně nemohu ani při vší dobré vůli pomoci. Martin nebude s rozvodem nikdy souhlasit.“

„Ale bude, jakmile pochopí, že potřebuje legálního dědice, a najde vhodnou nádobu, do níž bude moci vložit svoje semeno, přijdou rozvodové papíry samy od sebe.“ Lizzie měla tušení, že tato situace by mohla nastat už relativně brzy.

Matka znechuceně zavrtěla hlavou. „Ty sis vždycky myslela, že mě můžeš vyvést z míry vulgárností. Očekávám však trochu více respektu za to, že jsem ti dokázala napravit reputaci. Jen mně vděčíš za obnovení své dobré pověsti. Že ji chceš znovu pošlapat, je pro mě nepochopitelné. Umožnila jsem ti toho tolik, poslala tě do dobrých škol, kupovala ti drahé šaty, do manželství jsem ti dala celé jmění. Nevím, odkud máš tenhle nevděk, ale tak jsem tě nevychovala.“

Tato věta v Lizzie něco uvolnila a naráz jí sebrala veškerou sílu k další hádce. Pomalu se zahleděla na matku. Na ženu, která jí sice dala život, ale lásku ne. Nikdy jí neposkytla slova útěchy nebo povzbuzení, nemluvě o tom, že by ji vzala do náručí. Na ženu, která každé dva roky měnila guvernantky, aby si Lizzie na žádnou nemohla příliš zvyknout. Když byla Lizzie ještě dítě, na minutu přesně s personálem plánovala, kdy u ní dcera smí vykonat zdvořilostní návštěvu. Většinou v salonu, nikdy v soukromých prostorách, a jen zřídka déle než půl hodiny denně.

Lizzie k této cizince přistoupila blíž. Tak blízko, že dokonce pod její jemnou alabastrovou pletí viděla žíly na krku a pod klíční kostí.

Lady Wellingtonová natáhla paže, jako by před sebou chtěla vytvořit jakýsi obranný val. Blízkost byla pro obě nepříjemná, Lizzie se k ní však sklonila a opřela se o opěradlo čalouněné lenošky. Podívala se matce tak hluboko do očí, že v nich dokázala rozeznat svůj odraz.

„Ne, nevychovala,“ zašeptala emocemi zbarveným hlasem. „Protože jsi výchovu vždycky nechávala na personálu.“

Když ji vzala za ruku, lady Wellingtonová sebou škubla. Bála se jí! Bože, jak moc musela tuto ženu zklamat, když od ní dokonce čeká násilí! Lizzie došla slova. Pustila matčinu ruku, napřímila se a vykročila směrem ke dveřím.

3. KAPITOLA

Londýn, únor 1921

Po hádce s matkou se Lizzie cítila vysátá a prázdná. Zatímco kráčela do horní galerie s ložnicemi a procházela kolem starobyklých olejomalb předků, dokázala se ještě ovládnout, jakmile však dorazila do svého starého pokoje, všechno se v ní zhroutilo.

Teď tu stála, v prachu svého vrtošivého dětství, v pokoji, který měl vyvolávat pocit bezpečí. Místo toho působil stísnujícím dojmem všudypřítomného rozkladu. Koberce a předložka u postele byly vyšisované a odřené. Na rozdíl od honosných místností v přízemí nebylo nutné prázdný pokoj udržovat.

Lizzie přistoupila k toaletnímu stolku a odložila klobouk. Pak si prsty pročešala své blondáté, vlnité vlasy. Od té doby, co se vzdala komorné, byly její účesy mnohem jednodušší. S kulmou se zacházet nenaučila, chyběla jí trpělivost.

Ze zrcadla se na ni dívala mladá, nejistá žena s kulatým obličejem a červeným nosem. Tahy její tváře nebyly klasicky krásné a modré oči ztratily svůj lesk, viděly toho příliš mnoho. Na mysl jí znovu přišla matčina slova. *Kdysi jsi bývala klenot. Nejžádanější debutantka sezony...*

Nenáviděla se za to, že se jí to tak dotklo. Že dopustila, aby ji matka tolik ranila.

Někdy se ptala sama sebe, zda by dostala víc podpory od otce. Ale odpověď neznala. Lord Wellington pro ni zůstal neznámým cizincem. Neustále nepřítomný, buď na cestách, nebo na svém skotském panství, protože salonní společnosti jeho ženy ho vyčerpávaly. Byl to do sebe ponořený, uzavřený člověk, který nejevil zájem o svět ostatních a zároveň ani ostatním nedovoloval účastnit se jeho života. Lizzie zůstal v paměti především jeho útrpný výraz. Jako by ho neustále něco trá pilo.

Nikdy nezažila, že by rodiče byli šťastní. Sice se nikdy nehádali, ale o čem se také hádat, když si nemají co říct? Oba měli románky, ale žádný skandál nikdy nevznikl. Ten by nastal, kdyby se k tomu otevřeně postavili. Navenek ovšem vždycky dodržovali dekorum. Na veřejnosti vystupovali vždy jednotně. Po otcově smrti nosila matka smutek nepřetržitě po celý rok, nicméně plakat ji Lizzie nikdy neviděla.

Jak to, že lady Wellingtonové přišlo tak snadné hrát tuhle buržoazní hru, ale Lizzie to nezvládala? Po svém „pádu“ teď mohla jen bezmocně přihlížet, jak se její vlastní hodnota podobně jako klesající akcie propadá kamsi ke dnu. Ještě víc ji štvalo, jak moc se tím trá pila.

Připadala si tak hloupá, že sem přišla. Věděla přece naprosto přesně, jak bude matka reagovat. Několika málo větami byla pasovaná na bezmocné, dospělým citům nedorostlé dítě.

Co se to z tohohle místa stalo? Tady vyrostla, sedávala u okna, dívala se do zahrady a celé hodiny četla, někdy dokonce zkoušela i sama psát.

S povzdechem přistoupila ke své policice na knihy. Prsty přejížděla po hřbetech svazků a najednou se cítila lépe. Celou tu dobu stály její poklady nerušeně v této policice a trpělivě čekaly, až budou jednoho dne znovu otevřeny a čteny. Tady byl její skutečný domov. V těchto knihách, mezi jejich stránkami. Řádky, které ji odnášely do důvěrně známého světa, v němž mohla prostě jen být sama sebou. Byly tu dokonce i její dětské knihy. *Čaroděj ze země Oz*, *Alenka v říši divů*, *Petr Pan*. Tu poslední vyndala, odfoukla z ní prach a zalistovala v ní.

Na rtech se jí objevil úsměv vyvolaný vzpomínkami. Co dnes Petru Panovi, nevinné bytosti, záviděla, bylo, že si nebyl vědom důsledků svého jednání. Ona sama postrádala bezstarostnou naivitu svého dětství, kdy lásky a touhy neexistovaly a povinnosti lady byly dalekou budoucností.

Dříve bývala vnímavým a svěhlavým dítětem, které příliš neposlouchalo. Milovala dobrodružné historky a odpoledne se s kamarádkami nejednou tajně vyplížila ze soukromé školy. Navštěvovaly čajovny a butiky nebo zasvěceně diskutovaly o tom, čeho chtějí jednou v životě dosáhnout. Večer se pak musely zodpovídat samotné rektorce.

Když pak matka angažovala soukromého učitele Toma Moora, její chování se zlepšilo. Nepokoušel se ji formovat násilím, nýbrž viděl její silné stránky a podporoval její zájem o historii, umění, sociologii a mytologii. Když Lizzie nedokázala klidně sedět, přenesl vyučování ven. Navštívili zoo nebo sbírali v parku listy, aby mohli založit herbář.

Jemu vděčila i za svou lásku k literatuře. Po dětských knihách brzy následoval Charles Dickens, Mark Twain, Jane Austenová, Emily Dickinsonová a romány sester Brontëových. Do Jacka Londona byla ve třinácti upřímně zamilovaná. Knihy Viktora Huga, Emila Zoly a Honoré de Balzaca ji uchvátily včetně toho, co vyčetla mezi řádkami.

Když s profesorem navštívili knihkupectví, se zacinkáním zvonku na dveřích vstoupila do bezpečného světa. Vůně knih, vzrušení, jakmile ze stránek začala vyskakovat písmena a skládat se do slov – při žádné jiné činnosti necítila větší spokojenost. Její život měl najednou smysl. Aniž by vstala z křesla, mohla se ponořit do jiného světa a následovat nové myšlenky.

Profesor ji však neseznámil pouze s literaturou. Naučil ji také samostatnému myšlení. Učil ji dívat se na věc z různých úhlů pohledu, být kritická a pozorně naslouchat. Diskuze s ním byly dobrodružstvím, bez jakékoliv známky povýšenosti. Neexistovalo dobře nebo špatně, nic se nemuselo a nechťelo, nebyla žádná

témata, která by nebyla vhodná pro dámu. Bez profesora by bývalo její dětství mnohem bezútěšnější.

Vzpomínky na starého učitele ji zahřály u srdce. Vždy byl jejím důvěrníkem. I když se nevidali příliš často, pořád cítila jeho laskavost. Ať už se jakkoliv ztratila, po výměně dopisů s ním zase viděla svět jasnější.

Zdalipak ještě vyučuje literaturu na Oxfordu, jak to dělal poté, co už Lizzie domácího učitele nepotřebovala? Věděla, že kromě toho, že o literatuře přednáší, také sám píše. Krátké články a filozofické úvahy, které pro ni měly zvláštní význam. Jako někdejší člen skupiny Bloomsbury zveřejňoval svá díla v pravidelných intervalech v Hogarth Pressu, nakladatelství Virginie Woolfové a jejího muže Leonarda. Poslední vydání se uskutečnilo před dvěma lety. Z toho plyne, že by brzy mohla následovat nová kniha.

Lizzie se svižně natáhla po svém kufru a položila ho na postel. Protože něco dobrého její návrat přinesl. Setká se s profesorem.

4. KAPITOLA

Oxford, únor 1921

Cesta do Oxfordu udělala Lizzie dobře. Auto řídila sama, naučila se to během války, kdy jejich šofér musel narukovat do armády.

Nejvyšší možnou rychlostí se řídila po venkovských silnicích v nebesky modrém kabrioletu Rolls-Royce z roku 1910. Bylo ještě dost chladno, přesto však na několik mil stáhla střechu. Zaklonila hlavu a obdivovala hru stínů holých větví stromů na bezmračném pozadí oblohy a vychutnávala si ledový vítr, který jí vál do tváří.

Když dorazila do Oxfordu, bylo ještě příliš brzy na návštěvu, takže se prošla po Cornmarket Street a těšila se z historických budov a vůně květinového trhu. Za sebou nechala staré město, pokračovala dále na sever frekventovanou ulicí St. Giles' a minula profesorův oblíbený pub *Eagle & Child*. Pak následovaly obytné čtvrti ve stejném harmonickém stavebním stylu.

Pan Moore bydlel v červeném cihlovém domku v ulici Northmoor Road.

„To je ale překvapení! A přesně v pravou chvíli, zrovna jsem postavil na čaj. Dobrý bože, to to uteklo. Je z vás zkušená, dospělá žena.“

„Bylo by mi milejší být méně zkušená,“ odvětila Lizzie s rozpačitým úsměvem.

Její bývalý učitel naproti tomu nevypadal ani o den starší. Mírně obnošené, ale udržované oblečení a zvědavý pohled prozrazovaly univerzitního profesora. Totéž tvídové sako s pulovrem a manšestráky nosil už před patnácti lety jako soukromý učitel. Vlasy mu ještě zcela nezešedivěly, převážně byly tmavě blond. Za silnými brýlovými skly si ji měřily pozorné oči. Do pleti se vryly vrásky smíchu, teď mu však kolem úzkých rtů pohrával mladistvý úsměv.

Už v předsíni si Lizzie všimla, že z ní spadlo napětí a projelo jí příjemné rozechvění. Kdo vstoupil do profesorova domu, automaticky zpomalil krok, šel pozvolněji a rozvážněji, obklopen vůní starých knih, čaje, prachu a fajfkového tabáku. Prohnuté police přetékały folianty a kuriozitami, na každé volné ploše nábytku, a dokonce i na podlaze se vršily hromádky knih. Opravdové naleziště pokladů.

V krbu praskal oheň, vedle něj stál ušák s hořčicově žlutou dekou. Na odkládacím stolku ležely rozevřené noviny, respektive jejich část. Starý zvyk. Profesor si je ráno prošel a roztřídil články, ty zajímavé si šetřil na odpoledne. Vedle krbu ležela kopie Rosettské desky, na pohovce spočíval starožitný flašinet.

Otevřené, zapíchanými špendlíky značené mapy, umělecká díla, fosilie a nářadí pravěkých lidí svědčily o dalekých a nebezpečných výpravách Toma Moora. Všude stály malé zarámované fotografie. Jedna ho ukazovala na Kilimandžáru, jiná při vykopávkách na Capri a další v Údolí králů. Lizzie se zájmem zdvihla poslední fotku z komody a podívala se na ni víc zblízka.

„Jak vidím, tak se vás opět zmocnila cestovatelská horečka. Tahle je nová, že?“ zeptala se.

„To máte pravdu,“ potvrdil profesor a přistoupil k ní, aby jí pomohl z břechtanově zeleného pláště.

„A ten muž, co stojí vedle vás?“

„To je Howard Carter, egyptolog a kolega vědec. Bohužel později došlo ke strašné hádce s naším sponzorem, lordem Carnarvonem. Byl toho názoru, že Údolí králů je už vytěžené, protože jsme delší dobu nenašli nic významnějšího.“

„Ale vy a pan Carter jste toto mínění nesdíleli,“ dovodila si Lizzie z jeho stísněného hlasu.

„Nikoliv,“ přitakal profesor s lehce přivřenýma očima. „Je tam. Někde v hlubinách hrobové šachty. Vím to.“

„Kdo?“ Lizzie z pohovky opatrně sundala flašinet a posadila se. Profesor se spustil do křesla naproti ní a začal si cpát fajfku. Když si ji zapálil, obklopila je příjemná, kořenitě sladká vůně.

„Tutanchamon. Mladý faraon z 18. dynastie.“ S nakažlivým přesvědčením jí vysvětloval své teorie, ukazoval stavební plány a kopie nápisů. Lizzie se opřela a nechala se unášet jeho vyprávěním.

Při ostrém zapískání čajové konvice profesor rychle vyskočil. „Je Lapsang Souchong pořád váš nejoblíbenější čaj? Jak ho pijete? S trochou mléka a citronem?“ Protáhl se kolem sofa.

„Samotný, prosím.“

„Tak je to správně.“ Když kolem ní procházel, poplácal ji svou silnou rukou po rameni. A za chvíli už v kuchyni cinkaly šálky a ozvalo se otevírání dózy.

„Pojedete v brzké době opět do Egypta?“ zavolala za ním Lizzie do kuchyně, a když se vrátil, znovu ukázala na fotku.

„Snad příští rok,“ odpověděl. „Předtím mám ještě jiné plány. A co vy, Lizzie? Jak je v zemi neomezených možností? Saháte po hvězdách jako volnomyšlenkáři z Greenwich Village?“

Všiml si jejího zaváhání. Úsměv mu zmizel z tváře a odložil šálek s čajem. „Co se děje?“

„New York umí být velmi moderní, to je pravda. Jen jsem nepočítala s tím, že se přivdám do podniku s tak vizionářskými a inovativními názory, který však bude v osobní rovině tolik konzervativní a patriarchální.“ Rozrušeně sáhla po krabičce cigaret. „Dovolíte?“

„Samozřejmě.“ Přikývl a sklonil se, aby jí připálil.

Dlouze do sebe vtáhla kouř a vzdychla. „Upřímně řečeno, nemám v úmyslu se tam vrátit.“

Krátkými větami bez emocí vyprávěla profesorovi o svém odchodu. Naslouchal jí mlčky, tu a tam pokládal chápavé otázky a zamýšleně přikyvoval. Nevoli a údiv v jeho rysech hledala marně.

„Zkusila jsem všechno, pane Moore, to mi věřte,“ shrnula a potřásla hlavou. „Usmívala jsem se a přetvařovala, elegantně se oblékala, setrvala u stolu při nekonečných společenských setkáních, setkávala se s jeho přáteli na golfu či na tenise a na dekadentních party jim všem trpělivě naslouchala, když se chlubili svými investicemi. Samozřejmě že jsem se snažila navazovat kontakty, ale tato společnost se ode mě zcela odtáhla. Mým zájmům se vysmívali a měli za to, že se do moderního světa vůbec nehodí. A po čase jsem jim to uvěřila.“ Lizzie polkla. „V New Yorku jsem přestala číst, přestala existovat. S tím, že mě můj muž měl za chvíli dost, bych se vyrovnala. Ale jeho chorobná posedlost kontrolou, ta cizota ve vlastním domě... Já...“ Najednou už se neudržela. „Prostě jsem od toho musela utéct.“

Profesor okamžitě vyskočil a sedl si vedle ní. Trochu nešikovně vyvolil z kapsy kapesník, přesvědčil se, že je čistý, a podal jí ho.

Lizzie ho s díky přijala a rozvzlykala se do něj. Profesor jí položil paži kolem ramen a díval se na ni skrze lehce zamžená skla brýlí. Na čele se mu objevily hluboké vrásky.

„Samozřejmě že jste to musela udělat. Rodina vašeho manžela mi připadá, mírně řečeno, příšerná. Vím, jak chytrá jste. Duch, jakého máte vy, nesmí být zavřen, jinak chřadne. Byla by škoda, kdybyste rezignovala a na následujících padesát let jen klesla do marastu svých povinností.“

Jeho pochopení na ni působilo jako balzám. „Ach, proč jen jsem k vám nepřišla už dřív? Nikdy bych nevěřila, že s někým dokážu mluvit o svých problémech v manželství. A když už jsem se odhodlala něco naznačit, tak jsem jen slyšela, že bych neměla tolik vybočovat z řady a vzpouzet se a že to pak zvládnou.“

„Ale stejně tak je v pořádku to nezvládnout. Lizzie, vy jste silná žena. To, že jste od něj odešla, nesvědčí o vaší slabosti, naopak. Protože k opuštění manžela je třeba spousta odvahy.“

„Děkuji,“ zašeptala. Víc ze sebe nedostala. Po tvářích jí stékaly slzy a zanechávaly po sobě cestičku rozmazaných líčidel.

Oba mlčeli do té doby, než Lizzie naposledy potáhla z cigarety a uhasila ji. „Krátce předtím, než jsem odešla, se odehrál mo-